

Handmerken op een Emmerikse gildebeker uit 1675

Dr. Ir. A.C. Zeven

Inleiding

In Gens Nostra jrg. 50, nr. 11, nov. 1995 beschrijft A.H. Hoeben de genealogische inhoud van het boekje 'Gildebeker als geschenk. Anno 1675', met als ondertitel 'Een speurtocht naar de herkomst', door Th.J. Kletter¹. De redactie vroeg mij aandacht te geven aan de afgebeelde handmerken.

In het Rijksmuseum te Amsterdam bevindt zich een zilveren gildebeker uit 1675, waarvan men tot voor kort de herkomst niet kende. Jarenlang heeft dr. Kletter onderzoek naar de herkomst van

de gildebieder Henrick van Dillen en naar die van de gildebeker gedaan. Hij zocht hiertoe in Noordbrabantse en Gelderse archieven, naar een combinatie van de namen van twintig gildebieders, zoals die op de beker voorkomt. Na 20 jaar speurwerk vond hij de gezochte namen en wel over de grens in Emmerik. Hierdoor kon hij de beker identificeren als de gildebeker van het Onze Lieve Vrouwe-gilde met een altaar in de St.-Aldegundis kerk te Emmerik. Het gilde bestaat nog, nu onder zijn Duitse naam van Liebfrauen-Bruderschaft.

Handmerken en mogelijke wapens

Op de beker staan, naast een afbeelding van Maria, staande op een halve maan, de namen en de wapens van 20 gildebieders. Van deze 20 wapens lijken mij 14 een handmerk (nrs. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17 en 18) te zijn, terwijl de andere zes meer op een wapen lijken. Sommige handmerken (nrs. 5 en 8 en nrs. 16 en 17) en wapens (nrs. 3 en 9, nrs. 19 en 20) zijn dubbel, doordat leden van eenzelfde familie gildebieder waren. De door de schrijver getekende handmerken en wapenstukken worden afgebeeld op pag. 41. De wapens van Peter Emmer (nr. 13) en die van Ian en Bruno van Kerpen (nrs. 19 en 20), ook Carpen, zullen, zoals de schrijver al aangeeft, sprekende wapens zijn. De emmer behoeft geen nadere toelichting, terwijl de vissen karpers zullen voorstellen. Nader onderzoek zal mogelijk aanwijzingen geven over de kleuren van de wapens.

Zoals ik al heb aangegeven in mijn artikel Gedachten² behoeft er geen verwantschap te bestaan tussen personen met eenzelfde handmerk, komende uit zeer verschillende gebieden. In ieder gebied kunnen handmerken zijn ontstaan en dan is

het logisch dat men tot dezelfde figuren komt. Dit geldt zowel voor wapenstukken als voor handmerken. Als voorbeeld geldt de wolfsangel, welke door Ian en Bernt Huinick worden gevoerd. Dit handmerk werd op vele plaatsen gebruikt.

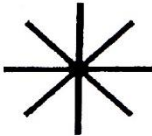

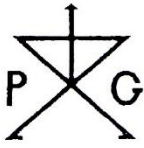

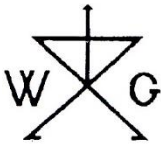
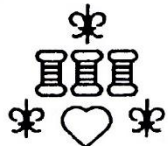
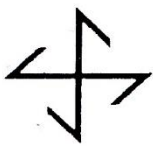

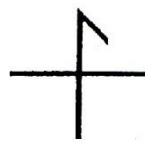

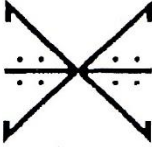

De schrijver hoopt op nadere informatie over het gebruik van de handmerken door de gildebieders. Meestal zetten zij hun handtekening. Slechts in een akte zette alleen Bernt Huinick zijn handmerk, terwijl de anderen hun handtekening plaatsten. Naast uitgebreide vermelding van de gildebieders, hun ouders en gezinnen beschrijft de schrijver ook de geschiedenis van het Onze Lieve Vrouwe Gilde te Emmerik, gesticht in 1412.

Literatuur

¹Kletter, Th.J. 1994. Gildebeker als geschenk. Anno 1685. Een speurtocht naar de herkomst. Eigen uitgave. Epse. 29p.

²Zeven, A.C. 1996. Gedachten over het ontstaan en de classificatie van handmerken. *Heraldisch Tijdschrift* 2 (1996): 22-25.

N.B. Het boekje is te verkrijgen door overschrijving van f 15,00 (incl. verzendkosten) op postbankrekening 521178 t.n.v. Th.J. Kletter, te Epse.

1. <i>Henrick Kuester Ghild-Meister</i>	2. <i>Joannes Ravensteyn Ghild-Meister</i>	3. <i>Laemert Laemers Stathalder</i>	4. <i>Ian Kemperman Vendrich</i>
5. <i>Peter Gosens</i>	6. <i>Hermen Lepel</i>	7. <i>Henrick van Dillen</i>	8. <i>Willem Gosens</i>
9. <i>Willem Lamers</i>	10. <i>Willem Coen</i>	11. <i>Ian Gall</i>	12. <i>Otto van de Ward</i>
13. <i>Peter Emmer</i>	14. <i>Ian Becker</i>	15. <i>Reinder Kuiter</i>	16. <i>Ian Huinick</i>
17. <i>Bernt Huinick</i>	18. <i>Jellis Sawaige</i>	19. <i>Ian van Kerpen</i>	20. <i>Bruno van Kerpen</i>

*Handmerken en wapenstukken van 20 gildebreeders van
het Onze Lieve Vrouwe Gilde van Enmerik (bron: Kletter, 1994).*

De beker van het Onze Lieve Vrouwenbroederschap te Emmerik, 1675.
Rijksmuseum, Amsterdam.

Beker van een broederschap te Emmerich, Anonymous,